

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 4CoP/54/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3112211303
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 09. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Alica Beňová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2018:3112211303.10

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Alice Beňovej a sudkýň JUDr. Oľgy Lichnerovej a JUDr. Ivety Anderlovej vo veci starostlivosti súdu o maloletú J. I., nar. XX.XX.XXXX, bytom u matky, zastúpenú kolíznym opatrovníkom, Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Trenčín, dieťa rodičov D. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom Q. Q. 815, zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. E. T. - JUDr. J. T., so sídlom Q., H. XXXX a I. I., nar. XX.XX.XXXX, bytom Q., W. 2473, zastúpeného D. I. W., advokátkou so sídlom Q., H. XX/X a Advokátskou kanceláriou B. O., s.r.o., so sídlom T., S. XX, za účasti Krajskej prokuratúry Trenčín, so sídlom Trenčín, Legionárska 7158/5, o návrhu matky na zmenu úpravy styku a o návrhu otca na zmenu zverenia maloletej, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Trenčín zo dňa 26. apríla 2017 č.k. 26P/121/2012-823, takto

rozhodol:

Napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o zamietnutí návrhu otca na zverenie maloletej do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov **p o t v r d z u j e**.

Vo výroku o úprave styku otca s mal. J., vo výroku o náhrade trov štátu a vo výroku o náhrade trov konania medzi účastníkmi **z m e ň u j e** napadnutý rozsudok takto:
Návrh matky na zmenu úpravy styku **z a m i e t a**.

Matka je **p o v i n n á** nahradiť trovy štátu vo výške 350,22 eur do 15 dní na účet Okresného súdu Trenčín.

Otec je **p o v i n n ý** nahradiť trovy štátu vo výške 350,22 eur do 15 dní na účet Okresného súdu Trenčín.

Žiaden z účastníkov **n e m á n á r o k** na náhradu trov konania.

Znalkyni doc. Mgr. Art. D. G. W. PhD. Sa **p r i z n á v a** nárok na znalečné zo znaleckého výsluchu na odvolacom pojednávaní.

U k l a d á sa súdu prvej inštancie začať konanie bez návrhu o výchovnom opatrení vo vzťahu k rodičom podľa § 37 Zákona o rodine.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie upravil styk otca s maloletou J. počas bežnej úpravy styku, a to každý nepárny týždeň od piatku od 16.00 hod do nedele do 16.00 hod. a každú stredu od 15.00 hod do 18.00 hod. s tým, že otec je oprávnený stretávať sa s maloletou J. počas osobitnej úpravy styku, ktorá má prednosť pred bežnou úpravou styku. Počas osobitnej úpravy styku sa bežný styk otca s maloletou nerealizuje. Osobitná úprava styku platí počas jarných prázdnin, počas ktorých

je otec oprávnený stretávať sa s maloletou J. počas osobitnej úpravy styku v každom párnom roku počas jarných prázdnin od prvého dňa prázdnin od 9.00 hod. do posledného dňa prázdnin do 16.00 hod., v každom nepárnom roku počas jesenných prázdnin od prvého dňa prázdnin od 9.00 hod. do posledného dňa prázdnin do 16.00 hod.. Osobitná úprava styku platí aj počas vianočných prázdnin, pričom obdobím vianočných prázdnin sa rozumie čas od 23.12. do 07.01. nasledujúceho roka. V tomto období sa styk otca s maloletou realizuje podľa osobitnej úpravy styku, a to v každom párnom roku od 23.12. od 9.00 hod. do 25.12. do 9.00 hod., každý nepárny rok od 25.12. od 9.00 hod. do 27.12. do 9.00 hod., každý nepárny rok od 30.12. od 18.00 hod. do 01.01. do 18.00 hod. nasledujúceho roka. Osobitná úprava styku platí aj počas veľkonočných prázdnin, pričom obdobím veľkonočných prázdnin sa rozumie obdobie od Zeleného štvrtka do utorka nasledujúceho po Veľkonočnom pondelku. V tomto období sa styk otca s maloletou realizuje podľa osobitnej úpravy styku, a to každý Veľkonočný pondelok od 11.00 hod. do nasledujúceho utorka do 18.00 hod.. Osobitná úprava styku platí aj počas letných prázdnin, pričom obdobím letných prázdnin sa rozumie obdobie od 01.07. do 31.08. V tomto období sa styk otca s maloletou realizuje podľa osobitnej úpravy styku, a to v čase od 01.07. od 9.00 hod. do 15.07. do 16.00 hod. a od 01.08. od 9.00 hod. do 15.08. do 16.00 hod.. Otec si maloletú J. prevezme v mieste bydliska matky, kde maloletú po ukončení styku matke riadne vráti. Matke uložil povinnosť maloletú na styk s otcom riadne pripraviť a túto mu v stanovenom mieste a čase odovzdať. Návrh otca na zverenie maloletej do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov zamietol. Týmto v časti úpravy styku zmenil rozsudok tunajšieho súdu č.k. 12C/126/2010-143 zo dňa 09.02.2011. O náhrade trov štátu rozhodol tak, že otcovi uložil povinnosť nahradiť trovy štátu vo výške 700,44 eur, a to do 15 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku, na účet tunajšieho súdu. O náhrade trov konania rozhodol tak, že otec je povinný nahradiť matke náhradu trov konania 1.078,98 eur, a to do 15 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku, k rukám Advokátska kancelária JUDr. E. T. - JUDr. J. T.. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že maloletá J. sa narodila z manželstva svojich rodičov, ktoré bolo rozsudkom Okresného súdu Trenčín zo dňa 29.09.2010 č.k.12C/126/2010-113 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 16.12.2010 č.k.19Co/364/2010-132 právoplatne rozvedené. Maloletá bola na čas po rozvode zverená do osobnej starostlivosti matky a otec bol zaviazaný platiť maloletej výživné 100,- eur mesačne. Rozsudkom Okresného súdu Trenčín zo dňa 09.02.2011 č.k. 12C/126/2010-143 bol upravený styk otca s maloletou tak, že otec je oprávnený stýkať sa s maloletou každý páry týždeň, počínajúc nedeľou od 18.00 hod. do nasledujúcej nedele do 18:00 hod., okrem nasledujúcich dní, kedy je otec oprávnený stýkať sa s maloletou v každom nepárnom roku od 23.12. od 09.00 hod. do 25.12. do 09.00 hod., každý páry rok od 25.12. od 09.00 hod. do 27.12. do 09.00 hod., každý páry rok od 30.12. od 18.00 hod. do 01.01. do 18.00 hod. nasledujúceho roka, každý Veľkonočný pondelok od 11.00 hod. do nasledujúceho utorka do 18.00 hod., každý páry rok cez jarné prázdniny od nedele od 18.00 hod. do nasledujúcej nedele do 18.00 hod., v každom nepárnom roku od 01.07. od 09.00 hod. do 15.07. do 18.00 hod. a v každom nepárnom roku každý nepárny augustový týždeň od prvého dňa týždňa od 09.00 hod. do posledného dňa týždňa do 18.00 hod., v každom párnom roku každý nepárny júlový týždeň od prvého dňa týždňa od 09.00 hod. do posledného dňa týždňa do 18.00 hod., v každom párnom roku od 01.08. od 09.00 hod. do 15.08. do 18.00 hod.. Predmetom konania v danej veci je návrh matky na zmenu úpravy styku otca s maloletou J. a návrh otca na zmenu zverenia maloletej. Z vykonaného dokazovania nepochybne vyplynulo, že maloletá má pozitívne citové väzby k obojmu rodičom (správa Mgr. E. W., správa PhDr. D. H., znalecké posudky PhDr. H. E., doc. Mgr. ART D. G. W. PhD., vyjadrenia maloletej pri pohovoroch). V konaní však bolo zistené, že vzťahy medzi rodičmi sú veľmi napäté, rodičia nedokážu kooperovať pri výchove svojho maloletého dieťaťa, navzájom bojujú o maloletú, podávajú na seba rôzne podania na políciu, na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny, na súde. V konaní súd zistil, že rodičia ohľadne maloletej nedokážu konštruktívne komunikovať, vzájomne si neposkytujú dôležité informácie týkajúce sa maloletej, čo je zrejmé zo znaleckého posudku PhDr. H. E., z ktorého vyplynulo, že konfrontácia rodičov priniesla vzájomné obviňovanie rodičov a neschopnosť racionálneho pohovoru. S. J. nedokážu konštruktívne komunikovať, ich vzájomná nedôvera, ako aj ich rôzne výchovné prístupy môžu mať špatný vplyv na zdravý vývin mal. dieťaťa. I zo znaleckého posudku doc. Mgr. ART D. G. W., PhD. vyplynulo, že u oboch rodičov dochádza k ťažkostiam vo vzájomnej komunikácii a devalvačným stratégiám. Rodičia maloletej nekooperujú, ich vzájomná komunikácia je agujúcu-reaktívna. Súd zistil problémy aj pri odovzdávaní maloletej, ktoré podľa matky prebieha tak, že otec matku maloletej ani nepozdraví, sedí v aute, čo podľa názoru súdu negatívne vplyva na zdravý vývin maloletej. Takúto úvahu súdu potvrdila aj znalkyňa Doc. Mgr. ART D. G. W. PhD., ktorá uviedla, že z hľadiska dlhodobého napríklad ohľadne situácie odovzdávania maloletej otcom matke, keď rodičia spolu nekomunikujú, otec z auta ani nevystúpi, maloletá reaguje tak, že sa emočne zablokuje a racionálne si to spracováva, že to je váš problém a je mi ľúto, že som tam ja, ale z hľadiska dlhodobého to

nemusi zvládať. Takto to bolo v konaní zistené, a to psychosomatickými problémami maloletej, ktoré zjavne kopírovali komplikovaný vzťah rodičov a konkrétne situácie medzi rodičmi, a to, že ide do fázy, kedy sa stará o emócie rodičov, čo môže pre maloletú priniesť to, že si neužíva svoje detstvo a v budúcnosti to môže u nej viesť až k depresiám z dôvodu nespracovania pocitu viny. Podľa znalkyne je pre maloletú dôležitá emočná prítomnosť, keď bude vidieť to, že rodičia sa pozdravia, že sa k sebe úctivo správajú. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že rodičia sa nevedia dohodnúť na bežných a ani podstatných veciach týkajúcich sa maloletej, napr. ohľadne nástupu maloletej do ZŠ. Nezhody medzi rodičmi sa vyskytujú i ohľadne mimoškolských záujmových aktivít maloletej. Otec maloletú prihlásil do umeleckej školy, bez toho, aby to s matkou prekonzultoval. Matka s tým nesúhlasila a na jej žiadosť bolo maloletej predčasne ukončené štúdium na ZUŠ (rozhodnutie ZUŠ P. H. v Q. zo dňa 07.10.2013, vyjadrenie ZUŠ P. H. v Trenčíne zo dňa 18.12.2015). Takéto nezhody rodičov a ich následky, podľa názoru súdu, neprispievajú k harmonickému vývoju maloletej. I znalec PhDr. H. E. vo svojom znaleckom posudku konštatoval, že otec neberie do úvahy výchovné praktiky matky a často koná svojvoľne bez vzájomnej komunikácie. Pripúšťa, že matka je dobrým rodičom, jej názory však nerešpektuje. Rozdiely vo výchove maloletej vyplynuli i zo zistení znalca PhDr. H. E., z ktorých je zrejmé, že správanie matky k maloletej a jej výchovný prístup je prísnejší, dôslednejší, zásadovejší, vyžadujúci rešpekt. Správanie otca a jeho výchovné postupy sú benevolentnejšie, maloletú považuje za mimoriadne nadanú, čo môže viesť v jej veku k neprimeranému zaťaženiu, je pre dieťa skôr zdrojom zábavy. Obaja rodičia majú k výchove maloletej rozdielny svojský prístup, čo v konečnom dôsledku by nebolo na škodu, keby dokázali svoj výchovný postup zosúladiť. Prístup oboch rodičov k výchove maloletej je vlastnícky, bez ochoty rešpektovať názory toho druhého, a to aj pred maloletou. Znalec upozornil, že rôzne výchovné prístupy rodičov môžu mať špatný vplyv na zdravý vývin maloletého dieťaťa. Znalkyňa doc. Mgr. ART D. G. W., PhD. dokonca zistila nestabilizáciu režimu a životného priestoru maloletej u otca. Súd v konaní zistil, že otec maloletej nedokáže plnohodnotne využiť čas, ktorý mu bol určený súdnym rozhodnutím, maloletú často necháva s inými osobami, napr. starými rodičmi, bývalou manželkou, upratovačkou z firmy starých rodičov. Otec uprednostňuje svoje záľuby pred starostlivosťou o maloletú, čo je zrejmé i z vyjadrenia maloletej J., ktorá pri pohovore dňa 18.02.2013 uviedla, že otec niekedy chodí na šípky, jej to nevaďí, pretože je s babkou, dedkom a hlavne s bratom J.. Zhodne sa maloletá vyjadrila aj pred znalkyňou o tom, že trávi čas s inými osobami ako s otcom, a to upratovačkou a starými rodičmi zo strany otca maloletej. Z plných mocí súd zistil, že otec na preberanie maloletej zo školy splnomocnil svojich rodičov, brata, z čoho možno vyvodiť skutočnosť, že otec nedokáže bez pomoci iných osôb zabezpečovať riadnu starostlivosť o maloletú. Zo znaleckého posudku doc. Mgr. ART D. G. W., PhD. vyplynulo, že počas doby styku s otcom, maloletú zväčša usmerňuje otcova matka, počas starostlivosti matky je usmerňovaná matkou a jej manželom D.. Matka maloletej svoje rodičovské práva a povinnosti neprenáša na manžela D., ale delí sa s nimi vzhľadom na spoločnú domácnosť a model párovej komunikácie pre maloletú. Otec svoje rodičovské práva a povinnosti neprenáša na starých rodičov, tí mu však pomáhajú ich naplňať ako milujúci starí rodičia maloletej. Vzhľadom na závažné problémy medzi rodičmi maloletej a zistené nedostatky pri výchove maloletej zo strany jej otca i vzhľadom na zistenia a závery znalkyne doc. Mgr. ART D. G. W., PhD., ktoré neboli v konaní spochybnené relevantným spôsobom a ktoré zároveň korešpondujú s ostatnými vykonanými dôkazmi i s poukazom na jej odporúčenie ponechať maloletú v starostlivosti matky, čo je v kontexte najlepšieho záujmu maloletej s poukazom na osobnostné predpoklady a schopnosti rodičov maloletej zabezpečovať rôznu mieru integrity jej fyzického, psychického, sociálneho a morálno-spirituálneho vývinu a stabilitu jej výchovného prostredia, súd ponechal mal. J. v osobnej starostlivosti matky a vyhovel jej návrhu na zmenu úpravy styku otca s maloletou a návrh otca na zmenu zverenia ako nedôvodný zamietol. V tejto súvislosti súd poukázal i na zistenia PhDr. H. E., ktorý rovnako zistil lepšie predpoklady pre výchovu maloletej na strane matky. Pri svojom rozhodovaní o ponechaní maloletej v starostlivosti matky súd prihliadol i na súrodenecké puto medzi maloletou a jej bratom E., ktoré i vzhľadom na závery znalkyne doc. Mgr. ART D. G. W., PhD. nie je vhodné pretŕhať vzhľadom na E. psychosociálny vývin a vývinové úlohy s ním spojené a vzhľadom na túžbu maloletej žiť v súrodeneckých väzbách. S poukazom na súrodenecké väzby medzi maloletou a jej bratom E., súd dospel k záveru, že nie je v záujme maloletej zverenie do starostlivosti jej otca. Pri posudzovaní vhodnosti zverenia maloletej do osobnej starostlivosti otca, súd nemohol prihliadať len na vyjadrenie maloletej o tom, že sa lepšie cíti u tatina, že by chcela byť u ocina a u mamy by si sama chcela povedať, kedy s ňou chce byť, vzhľadom na závery znalkyne o tom, že maloletá má náklonnosť skresľovať skutočnosti a klamať, resp. snivo si vymýšľať a zavádzať, štylizovať sa. Pri tendencii maloletej, skresľovať odpovede na otázky týkajúce sa súčasnej situácie alebo sa im vyhnuť, nie je úplne možné získať informácie od maloletej ohľadom zverenia priamo. Navyše sa jedná o vyjadrenie maloletej zo dňa 04.11.2015. Pri posúdení vhodnosti striedavej osobnej starostlivosti o

maloletú, súd zistil, že nie je splnená ani len nevyhnutná podmienka pre fungovanie uvedenej formy starostlivosti rodičov o maloletú, a to bezproblémová komunikácia medzi rodičmi. Naopak táto medzi nimi možná nie je, čo zistili zhodne obaja znalci. I vzhľadom na problémy medzi rodičmi maloletej zistené pri výchove maloletej, na ktoré súd už poukázal v odôvodnení rozhodnutia, súd nepovažoval striedavú osobnú starostlivosť o maloletú za vhodnú formu výchovy maloletej. Pri posúdení dopadu matkou navrhovanej zmeny úpravy styku na maloletú, súd prihladol na zistenia znalkyne doc. Mgr. ART D. G. W., PhD. o tom, že z hľadiska stability výchovného prostredia to bude mať pozitívny dopad na maloletú, pretože pre emocionálnu stabilitu je dôležité, aby maloletá nadobudla vnútorný obraz, že pre otca je natoľko dôležitá, že vie využiť čas výlučne s ňou, v jej prospech a jej najlepšie dobro, aby vlastne nenadobúdala pocit, že je len niekde „odložená“, keďže maloletá verbalizovala z hľadiska dynamiky, kde trávi čas, s kým trávi čas a ako trávi čas. Z jej vyjadrení vyplynulo, že trávi čas s inými osobami, a to upratovačkou, starými rodičmi maloletej, ale samozrejme aj s otcom. Podľa znalkyne je oveľa dôležitejší pre ňu pocit výlučnosti, ktorý vo vývine identity ženy by mal byť prirodzene sprostredkovaný otcom, jedná sa o emočnú výlučnosť. Okrem toho znalkyňa uviedla, že negatívnu reakciu zo strany maloletej na zmenu úpravy styku nepredpokladá, pretože u maloletej došlo k zmene a keď sa maloletej situácia pozitívne vysvetlí, môže to prijať ako čas, kedy bude môcť byť výlučne len so svojim otcom. Otec poukazoval na ochorenie matky, pre ktoré v minulosti navštevovala psychiatrickú nemocnicu, jednalo sa o neurasténiu. Ohľadne neurasténiu znalkyňa doc. Mgr. ART D. G. W., PhD. uviedla, že to nie je klinicky závažný prejav, a v kontexte, ktorý si dala zistiť, musí byť diagnóza pre to, aby mohol byť vykázaný kód akupunktúry, a preto je vlastne viazaná s akupunktúrnymi intervenciami, ktoré súvisia s psychosomatickými bolesťami matky pri konkrétnom organickom podklade. Okrem toho i zo správy MUDr. P. U. vyplynulo, že matka maloletej navštevovala psychiatrickú ambulanciu od 12.06.2007 do 27.07.2008 s príznakmi neurasténie za účelom farmakoterapie a akupunktúry. Liečba bola ukončená a pred jej ukončením mal poznačené, že matka sa cíti lepšie. Naproti tomu pri posudzovaní štruktúry osobnosti otca, znalkyňa zistila prejavy narušeného štruktúrného terénu u otca maloletej, ktorý má z hľadiska výchovy taký dopad, že táto jeho neurotická štruktúra môže spôsobovať nekontrolované afektové reakcie a menšiu schopnosť diferencovať sociálne kontexty. Znalec PhDr. H. E. u otca maloletej zistil, že jeho emotivita je nevyrovnaná, nezrelá, ľahko frustrovaná s prítomnosťou spontánnej agresivity. Otca definoval ako osobnosť extrovertovanú, schizoidnú, primerane sebedomú s pocitmi nedostačivosti, povrchnosti, malej prispôsobivosti, s poruchami v oblasti sociálnych a spoločenských kontaktov, s menšou koordináciou psychickej činnosti a regulácie správania. Uviedol tiež, že u otca je zvýšená neurotická symptomatológia. Ide o poruchu osobnosti, ako trvalý a ťažko ovplyvniteľný stav, ktorý sa odlišuje od aktuálnej sociokultúrnej normy. Otca maloletej považuje za prchkého, výbušného a agresívneho človeka, ktorý sa nedokáže kontrolovať. S poukazom na uvedené súd nezistil žiadne závažné ochorenie matky maloletej, ktoré by jej bránilo zabezpečovať riadnu starostlivosť o maloletú a takéto tvrdenia otca považoval za účelové. Naopak znalkyňa u otca maloletej zistila narušený štruktúrny terén, ktorý môže pri výchove spôsobovať nekontrolované afektové reakcie a menšiu schopnosť diferencovať sociálne kontexty. Pri určení rozsahu úpravy styku otca s maloletou súd zobral do úvahy odporúčenie znalkyne ohľadne tejto úpravy, pričom zohľadnil i argument matky, že mesačné intervaly s jedným rodičom počas letných prázdnin sú dosť dlhé a jej návrh striedať letné prázdniny po dvoch týždňoch. Okrem toho zohľadnil i ďalší argument matky o plnení školských povinností maloletej, ktorá od 9/2017 bude na druhom stupni, teda v 5. ročníku, kde je takmer každý deň 6 vyučovacích hodín, ktoré končia 14.30, pričom maloletá sa musí naobedovať, a s ohľadom na uvedené navrhla styk otca s maloletou od 15.00 do 18.00 hod., aby sa stihla pripraviť na vyučovanie, pretože otec sa na vyučovanie s maloletou nepripravuje. Kolízna opatrovníčka odporučila, aby súd upravil styk otca počas Vianoc v párnom roku od 23.12. do 28.12. a počas nepárneho roku od 29.12. do 03.01. nasledujúceho roka a Veľkú noc v nepárnom roku od Veľkonočného piatku do nasledujúceho utorka do 16.00 hod.. Toto odporúčenie súd neakceptoval, keďže má pochybnosti o tom, či bude otec schopný tento čas plnohodnotne venovať maloletej, preto pri určení rozsahu úpravy styku otca s maloletou počas Vianoc a Veľkej noci prihladol na odporúčenie znalkyne. Čo sa týka kontrolného dokazovania, toto súd nariadil vzhľadom na rozpory medzi zisteniami znalca PhDr. H. E. so závermi jeho znaleckého posudku, keď znalec konštatoval, že rodičia J. nedokážu konštruktívne komunikovať, ich vzájomná nedôvera ako aj ich rôzne výchovné prístupy môžu mať špatný vplyv na zdravý vývin mal. dieťaťa a aj napriek zisteniu tak závažných problémov medzi rodičmi pri výchove maloletej odporučil ponechať existujúcu úpravu styku. Ohľadne námietok matky k osobe znalca PhDr. H. E., že znalec v čase vypracovania znaleckého posudku nebol zapísaný v zozname znalcov pre odvetvie klinická psychológia detí, ale bol zapísaný pre odbor psychológia, odvetvie klinická psychológia dospelých, poradenská psychológia, a preto nebol oprávnený na vypracovanie znaleckého posudku v danej veci, súd zistil,

že v čase vypracovania znaleckého posudku bol znalec zapísaný v zozname pre odvetvie poradenská psychológia, ktoré odvetvie sa podľa inštrukcie MS SR č. 7/2009 zo dňa 25.03.2009 o organizácii a riadení znaleckej, tlmočnickej a prekladateľskej činnosti vymedzuje tak, že ide o odvetvie, ktoré bolo vytvorené pre znalecké posudzovanie v občiansko-právnych konaniach, najmä vo vzťahu k rozvodovým konaniam, ohľadne úpravy styku dieťaťa s rodičmi a k problémom ohľadne prisúdenia dieťaťa do výchovnej starostlivosti jedného z rodičov a na posudzovanie osobnostných predpokladov rodičov pre výchovu dieťaťa. Vzhľadom na uvedené skutočnosti považoval súd takúto námietku matky za neopodstatnenú. Otec poukazoval na konanie maloletej, ktorá požiadala o pomoc krízové centrum, pretože chce byť s ním a matka jej v tom bráni. Matka spochybnila schopnosť maloletej zabezpečiť si v tom čase takúto pomoc. Schopnosť maloletej zadovážiť si pomoc krízového centra v decembri 2014 posudzovala znalkyňa, ktorá uviedla, že tieto schopnosti maloletej si objektivizovala informáciami zo školského kurikula, hlavne, kedy sa deti učia pracovať s počítačom, kedy si otvárajú e-mailové konto a z tohto potom vychádzala. Mail krízovému centru maloletá písala z konta inej osoby. Intervencia s inštitúciou Dotyk sa diala po informácii o predbežnom opatrení a telefonáte zo dňa 04.12.2014, pričom za rozhodujúci znalkyňa považovala sociálny kontext a jeho interpretáciu, ako je dieťaťu podaný. Dieťa v danom veku vie vyhodnocovať emočnú informáciu, nerozumie ale tým ostatným kontextom. Emočná informácia pre ňu bola strata, na čo reagovala zúfalo alebo reaktívne, spontánne. Otázkou zostáva, ako o tejto strate bola informovaná. Dôležité je ako, či ide o trvalú stratu a akým spôsobom, kto tú stratu spôsobil a do tohto môže vstúpiť aj nevedomá alebo vedomá manipulácia. V danom veku objektivizovala informáciu, že J. nemala e-mailové konto, bola schopná písať na počítači, ale nebola schopná pracovať s vyhľadávaním informácií cez prehliadač. Nemala tú pojmovú zásobu. Ten pojem vyťukať si, že existuje krízové centrum. Táto jej musela byť sprostredkovaná dospelou osobou. Keďže je emočne veľmi vnímavá, citlivá a potrebuje sa s emóciou vyrovnávať, prijala interpretáciu, ktorá jej bola v danom čase ponúkaná. V danom čase bola v starostlivosti otca. Vzhľadom na gramatické chyby v maily zo dňa 13.12.2014 znalkyňa pripustila, že to písala maloletá a aj vzhľadom na to, že bola zdatná písať na počítači. Nepovažovala za dôveryhodné, že si e-mail, web, zavináč, dotyk.sk a webovú stránku dotyk.sk, bola schopná zaškrtnúť ako červenú kategóriu sama. Vzhľadom na interakciu, maloletá bola vtedy v starostlivosti otca, preto znalkyňa predpokladala intervenciu otca. Na základe uvedeného má súd pochybnosti že maloletá v decembri 2014, sama spontánne emailom kontaktovala krízové centrum i s poukazom na presvedčivé, logické vyjadrenie znalkyne, ktorá spochybnila schopnosti maloletej zabezpečiť si v tom čase takúto pomoc. Z prehratého rozhovoru vyplynulo, že otec maloletej hovoril, že nesmie chodiť za maloletou, čo mala spôsobiť matka tým, že si to vybavila na súde a má na to papier. Vzhľadom na uvedené má súd to, že k takejto reakcii maloletej došlo v dôsledku nevhodnej interpretácie danej situácie otcom. Rovnako k telefonátu krízovému centru maloletou dňa 13.12.2014, podľa názoru súdu, zrejme došlo za podobných okolností, keďže zástupcovi otca bolo dňa 04.12.2014 doručené rozhodnutie súdu o nariadení neodkladného opatrenia, podľa ktorého bol otec oprávnený stretávať sa s maloletou každý páry víkend v sobotu od 10.00 hod. do 18.00 hod. a v nedeľu od 10.00 hod. do 16.00 hod.. Súd neuznal ani argument otca o tom, že maloletá chcela byť počas hospitalizácie v nemocnici len s ním, keďže matka toto tvrdenie otca spochybnila. Znalkyňa k týmto protichodným tvrdeniam rodičov uviedla, že k tomuto sa snažila vychádzať z objektívnych informácií, preto vychádzala zo zdravotnej dokumentácie, kde sa uvádzalo, že prítomnosť matky bola zmenená z dôvodu, že nastupoval týždeň, v ktorom mal mať otec styk s maloletou. Otec v konaní poukazoval na úraz maloletej zo dňa 20.08.2015, ktorý mal byť dôsledkom nezodpovedného prístupu matky pri starostlivosti o maloletú, pričom otec v konaní žiadnym spôsobom zanedbanie starostlivosti zo strany matky nepreukázal i vzhľadom na vyjadrenie matky, že predmetný úraz nikto nezavinil a bol len dôsledkom nešťastnej náhody. Súd neprihliadal ani na závery správy Metodicko - výskumného kabinetu výchovného a psychologického poradenstva a prevencie pri Výskumnom ústave detskej psychológie a patopsychológie, a to PhDr. R. E., PhD. o poradenskej psychologicko-šarostlivosti - odborné vyjadrenie k mal. J. zo dňa 20.05.2015, keďže matka maloletej nebola uvedeným odborníkom vyšetrená, preto súd zastáva názor, že tento dôkaz nemôže prispieť k objektívnemu posúdeniu vzťahov medzi rodičmi a maloletou. Vzhľadom na uvedené súd nevykonal výsluch PhDr. R. E., PhD., nakoľko tento považoval za irelevantný. Súd neakceptoval v konaní ani súkromný znalecký posudok PhDr. C. J. č. 22/2016, ktorý si dal vypracovať otec maloletej, pretože rovnako tento znalec nevyšetroval matku a ani maloletú J.. Navyše tento znalec nie je znalcom z odvetvia klinická psychológia detí, ale len z odvetvia klinická psychológia dospelých a psychológia sexuality, takže, podľa názoru súdu, PhDr. J. nemal kompetenciu vypracovať znalecký posudok ohľadne starostlivosti rodičov o maloleté dieťa, pretože nemá kompetenciu znalecky posudzovať mal. dieťa. Z uvedeného dôvodu súd nevykonal výsluch tohto znalca, nakoľko ho považoval v danej veci za právne irelevantný. Súd nevyhovel návrhu otca na výsluch maloletej na súde vzhľadom na vyjadrenie znalkyne,

ktorá výpoveď maloletej na súde považovala za neplniacu si účel, pretože aby mohlo k uvoľnenej a spontánnej a zosúladenej verbálnej a neverbálnej komunikácii u maloletej dôjsť, maloletá k tomu potrebuje adaptačný čas, bezpečie a istotu, čo v tomto prípade možné nie je. Z hľadiska vytvárania priestorového a vzťahového bezpečia toto u maloletej možné nie je a jej výsluch by bol skreslený vysokou racionálnou kontrolou zo strany maloletej. Súd rovnako nepovažoval za potrebné vo veci vypočuť psychiatra MUDr. P. U. vzhľadom na obsah lekárskeho správ, ktoré považoval v konaní za postačujúce. Ani výsluch riaditeľky krízového centra ohľadom popísania obsahu rozhovoru s maloletou, do akej miery bol jej rozhovor spontánny alebo naopak, súd nevykonal, vzhľadom na obsah záznamu z telefonátu na linku pomoci zo dňa 13.12.2014, v ktorom je hovor s maloletou dostatočne opísaný, a preto výsluch tejto osoby považoval za neúčelný. Súd nevyhovel ani návrhu otca na výsluch pracovníčky, ktorá vykonala pohovor s maloletou dňa 04.11.2015, pri ktorom maloletá uviedla, že „Ja sa lepšie cítim u tatina, neviem prečo, ale je to tak..... Ja by som chcela byť u ocina ... a u mamy by som si sama chcela povedať, kedy s ňou chcem byť“, pretože návrh na vykonanie uvedeného dôkazu je neurčitý, nie je z neho vôbec zrejmé, čoho konkrétne sa má výsluch týkať a čo sa ním má zistiť. Právne rozhodnutie odôvodnil ust. § 24 ods. 2, § 25, § 26 Zákona o rodine, Čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa. Súd prvej inštancie ďalej rozhodol o trovách štátu, keď konštatoval, že v predchádzajúcej právnej úprave v zmysle § 148 odsek 1 O.s.p. mal štát právo na náhradu trov konania, ktoré platil. Novou právnou úpravou zákonodarcu zrejme z dôvodov hospodárnosti konania však stanovil, že ak strana v lehote určenej súdom nezloží preddavok na znalecké dokazovanie, súd navrhnutý dôkaz nevykoná. Nakoľko však predmetné konanie bolo začaté pred účinnosťou nových právnych predpisov (CSP a CMP), v zmysle ktorých súd aj postupoval pri ustanovení znalca v predmetnom konaní (bez obligatórnej povinnosti strán zložiť preddavok), súd pri náhrade trov konania štátu analogicky postupoval podľa § 259 CSP, podľa ktorého, ak pri dokazovaní vznikne povinnosť, ktorá je spojená s výdavkami inej osoby (teda aj štátu), má táto osoba (štát) tie isté práva a povinnosti pri ich uplatnení ako svedok. V danej veci v súvislosti s nariadením znaleckého dokazovania vznikli štátu trovy za úhradu znaleckej odmeny vo výške 700,44 eur, ktoré boli vyplatené z rozpočtových prostriedkov. Náhradu týchto trov súd uložil zaplatiť otcovi maloletej, nakoľko to považoval za spravodlivé podľa § 55 CMP, vzhľadom na skutočnosť, že matka v konaní poukazovala na závažné nedostatky zo strany otca pri výchove maloletej, ktoré otec v konaní popieral alebo bagatelizoval, preto bolo v konaní nevyhnutné nariadenie znaleckého dokazovania za účelom objektívneho posúdenia problémov pri výchove maloletej. Navyše sa takýmto dokazovaním preukázala dôvodnosť návrhu matky na zmenu úpravy styku otca s maloletou a záujem maloletej na takejto zmene. O náhrade trov konania matky maloletej rozhodol súd podľa citovaného § 55 CMP a matke maloletej priznal náhradu trov vo výške 1.078,98 eur, a to za prípravu a prevzatie vecí á 58,69 eur + režijný paušál 7,63 eur, za písomné podanie návrhu na súd dňa 26.04.2012, á 58,69 € + režijný paušál 7,63 eur, za účasť na pojednávaní dňa 21.11.2012 á 58,69 eur + režijný paušál 7,63 eur, za písomné podanie návrhu na nariadenie PO zo dňa 29.10.2014 á 61,87 + režijný paušál 8,04 eur, za písomné podanie na súd - vyjadrenie k znaleckému posudku zo dňa 10.11.2014 á 61,87 + režijný paušál 8,04 eur, za účasť na pojednávaní dňa 12.11.2014 (10.00 hod. do 12.50 hod.) 2 x 61,87 eur + režijný paušál 8,04 eur, za písomné podanie na súd - vyjadrenie k pojednávaniu zo dňa 24.11.2014 á 61,87 eur + režijný paušál 8,04 eur, za písomné podanie na súd - vyjadrenie k odvolaniu otca zo dňa 12.01.2015 á 64,53 eur + režijný paušál 8,04 eur, za písomné podanie na súd - vyjadrenie k návrhu otca zo dňa 10.11.2015 á 64,53 eur + režijný paušál 8,04 eur, za účasť na pojednávaní dňa 26.07.2017 (od 09.20 hod. do 16.45 hod.) 3 x 68,- eur + režijný paušál 8,84 eur + DPH 179,83 eur podľa vyhlášky č. 655/2004 Z. z.. Priznanie uvedenej náhrady trov konania považoval súd za spravodlivé vzhľadom na skutočnosť, že závažné nedostatky pri výchove maloletej boli zistené na strane otca maloletej, a preto matka maloletej nemala inú možnosť ako v záujme zachovania zdravého vývoja maloletej, podať návrh na zmenu úpravy styku otca s maloletou na súde, keďže otec ešte aj v konaní akékoľvek svoje nedostatky pri výchove maloletej popieral, prípadne bagatelizoval a nebol ochotný sa s matkou maloletej žiadnym spôsobom dohodnúť a v konaní takúto ochotu a snahu, podľa názoru súdu, len predstieral. Vzhľadom na uvedené považoval za spravodlivé priznanie náhrady trov konania matke maloletej.

2. Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie otec maloletej. Navrhol ho zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, prípadne po doplnení dokazovania - výsluchmi maloletej, PhDr. C. J. PhD. a PhDr. R. E., PhD., nariadením kontrolného znaleckého dokazovania na správnosť obsahu a záverov znaleckého posudku doc. G. W., PhD. napadnutý rozsudok zmeniť tak, že odvolací súd zamietne návrh matky a v plnom rozsahu vyhovie návrhu otca. Namietal, že súd prvej inštancie postupom v konaní odňal účastníkovi právo konať pred súdom. Dôvodil, že na pojednávaní dňa 26.04.2017 jeho právna zástupkyňa opakovane uviedla súdu, že sa po tri a

pol hodinovom náročnom pojednávaní necíti dobre a bolí ju hlava. Vyplýva to z obsahu zápisnice o pojednávaní (str. 12) a ďalej uviedla, že prerušením pojednávania sa nebude môcť na ďalšie pokračovanie dostať. Napriek tomu súd po preučení pojednávania o 13.45 hod. pojednával ďalej v neprítomnosti otca a jeho právnej zástupkyne. Právna zástupkyňa nepredpokladala, že pojednávanie bude trvať od 09.20 hod. do 16.45 hod., pretože to nevyplývalo zo zoznamu pojednávania vytýčených na tento deň, naviac, keď vec prejednávajúca sudkyňa na pojednávaní viackrát uviedla, že v ten deň nebude meritórne vo veci rozhodovať, čo vyplýva aj zo zvukového záznamu z pojednávania, ktorý navrhol pripojiť a oboznámiť sa s ním. Z týchto dôvodov právna zástupkyňa otca nezabezpečila na toto pojednávanie substituenta. Otec ďalej vytýkal súdu prvej inštancie, že nevykonal navrhnuté dôkazy a to - výsluch znalca PhDr. C. J., PhD., výsluch PhDr. R. E., PhD., ktorý vypracoval stanovisko Metodicko-výskumného kabinetu výchovného poradenstva pri Výskumnom ústave detskej psychológie a patopsychológie, nevypočutie maloletého dieťaťa, keď v danej veci je postoj dieťaťa k otázke styku otca podstatný. Mal za to, že ak by súd zistil, že objektívne okolnosti a záujem maloletého dieťaťa je v rozpore s jeho prejavenu vôľou, rozhodnutie by bolo potrebné aj dôsledne odôvodniť a vysvetliť, prečo je na prospech dieťaťa napríklad redukcia pôvodne upraveného širšieho styku. Z odôvodnenia rozsudku nevyplýva, či sa súd vôbec zaoberal v minulosti dieťaťom prezentovanou predstavou, obmedzil sa len na konštatovanie, že maloletá má „náklonnosť skreslovať skutočnosti a klamať, resp. snivo si vymýšľať a zavádzať, štylizovať sa.“ Súd prvej inštancie ako ťažiskový bod na zamietnutie jeho návrhu na zverenie maloletej do striedavej osobnej starostlivosti použil zistenia uvedené v znaleckom posudku doc. G. W., ale oprel sa aj o obsah znaleckého posudku PhDr. H. E.. Vzhľadom na obsah znaleckého posudku PhDr. J., PhD. sú však závery znalkyne značne spochybnené, preto bol v tomto prípade namieste postup podľa § 207 ods. 3 CSP. Ďalej namietal, že samotný znalecký posudok Doc. Mgr. art. G. W. trpí vážnymi odbornými a materiálными nedostatkami, ako to vyplýva z vyjadrení PhDr. C. J., PhD. a Výskumného ústavu detskej psychológie a patopsychológie v priamom rozpore s ustanovením § 35 CMP, podľa ktorého súd je povinný zistiť skutočný stav veci. Na nekvalitu znaleckého posudku doc. G. W. poukazujú, okrem iného aj vyjadrenia MUDr. E. J. a MUDr. P. U. pripojené k tomuto odvolaniu. Nestotožnil sa s rozhodnutím súdu prvej inštancie o náhrade trov štátu a náhrade trov konania, ktoré je podľa jeho názoru v hrubom rozpore s ustanovením § 52 CMP. V doplnenom odvolaní namietal, že súd prvej inštancie na pojednávaní dňa 26.04.2017 prehral CD nahrávku, ktorý zvukový záznam bol svojvoľne vyhotovený bez jeho súhlasu. Dôvodil, že vykonanie nezákonného dôkazu, jeho riadne hodnotenie v procesnom štádiu dokazovania a na jeho základe vyvodzovanie záverov relevantných pre rozhodnutie súdu nie je v súlade s právnym poriadkom Slovenskej republiky, a to predovšetkým s čl. 2 ods. 2 a čl. 144 ods. 1 Ústavy SR. Poukázal na to, že matka maloletého dieťaťa si v mesiaci september 2014 a začiatkom decembra 2014 bez akéhokoľvek predchádzajúceho upovedomenia a bez výslovného súhlasu otca maloletej nahrávala jeho súkromný neverejný telefonický rozhovor s maloletou J. a následne jeho rozhovor s matkou maloletého dieťaťa a takýto zvukový záznam na CD nosiči zaslala na Okresný súd Trenčín do súdneho spisu vedený pod sp. zn. 26P/121/2012 ako dôkazný prostriedok a aj na iné úrady a inštitúcie (napr. na políciu, Okresný úrad - odbor priestupkový). Súd prvej inštancie napriek hore uvedenému, pri plnej vedomosti o spôsobe jeho získania, t.j. nezákonným spôsobom získaný dôkaz vykonal - CD nahrávku na pojednávaní dňa 26.04.2017 prehral. Ďalej poukazoval na to, že na pojednávaní dňa 26.04.2017 boli v závere pojednávania pred jeho prerušením kolíznemu opatrovníkovi, zástupcovi matky a zástupcovi otca doručované viaceré stanoviská a vyjadrenia strán. V danom prípade sa jednalo o pomerne rozsiahle stanoviská a vyjadrenia procesných strán, husto písaným textom, bez toho, aby bola daná možnosť všetkým procesným stranám, vrátane zákonného sudcu sa s ich obsahom riadne oboznámiť a zaujať k nim stanovisko. Nebolo to fyzicky možné a ani na pojednávaní dňa 26.04.2017 na to nebol priestor. V danom prípade takýmto procesným postupom súdu prvého stupňa bolo porušené právo účastníka konania - otcovi maloletej bolo zo strany súdu prvého stupňa odňaté právo konať pred súdom. Ďalej uviedol, že na pojednávaní dňa 26.04.2017 bola vypočutá znalkyňa Doc. Mgr. art. G. W., kde na viacerých miestach používala vo svojich vyjadreniach mnohé odborné termíny a terminológiu, ktorej účastníci konania nie vždy rozumeli a ani samotná zákonná sudkyňa, ktorá opakovane žiadala znalkyňu, aby jej to povedala jednoduchšie a zrozumiteľnejšie, kde preto právny zástupca otca opakovane žiadal, aby znalkyňa vypovedala aj za prítomnosti nimi nevrhnutých znalcov, prípadne aby boli medzi sebou znalci vzájomne konfrontovaní, resp. prípadne poskytnutý časový priestor na vyjadrenie sa k tvrdeniam znalkyne z pojednávania zo dňa 26.04.2017. Súd prvého stupňa nemal právo žiadať od účastníkov konania, aby reagovali hneď na prednes znalkyne, kde boli na viacerých miestach používané vysoko odborné termíny a terminológia bez možnosti účastníkov konania sa poradiť s odborníkmi. Celú vec by zjednodušilo, keby súd prvého stupňa pripustil výsluch nami navrhovaných znalcov (PhDr. C. J., PhD., PhDr. R. E., PhD., MUDr. P. U., MUDr. E. J.), ich priamu konfrontáciu a

hneď priamo na pojednávaní by sa odstránili všetky rozpory, kde až tak by súd prvého stupňa posúdil, ku ktorému zo znalcov by sa priklonil a prečo. Výsluch znalkyne na pojednávaní dňa 26.04.2017 bol jej monológom bez toho, aby bola priamo hneď konfrontovaná s inou osobou s rovnakým vzdelaním ako ona. Uviedol, že tri na seba navzájom nezávislé osoby „MUDr. U., MUDr. J. a PhDr. J. „ zhodne uviedli, že otec maloletého dieťaťa je plne zdravotne (fyzicky aj psychicky) spôsobilý sa riadne postarať o maloleté dieťa a taktiež zhodne spochybnili odbornosť a profesionálnosť Doc. Art. Mgr. G. W..

3. Matka v písomnom vyjadrení k odvolaniu otca navrhla napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť. Tvrdenia otca maloletej v odvolaní označila sa účelové a tendenčné. Nestotožnila sa s názorom otca, že mu bola odňatá možnosť konať pred súdom tým, že súd prvej inštancie pojednával bez prítomnosti jeho právnej zástupkyne a otca, ktorý svoju neprítomnosť žiadnym spôsobom neospravedlnil. Predovšetkým právny zástupkyňa otca uvádzala rôzne dôvody, pre ktoré nemôže zotrvať na pojednávaní po obedňajšej prestávke, avšak otec v čase predmetného pojednávania dňa 26.04.2017 mal dvoch právnych zástupcov, a to JUDr. I. W. a JUDr. D. P.. Z obsahu spisu vyplýva, že otec požiadal súd, aby všetky písomnosti súd doručoval jeho právnej zástupkyňi JUDr. I. W., ktorá však, ako vyplýva z predmetnej zápisnice o pojednávaní neinformovala o pojednávaní JUDr. D. P.. Pokiaľ sa týka námietky odvolateľa, že súd nevykonal vo veci nevrhnuté dôkazy, má za to, že súd nie je povinný vyhovieť každému návrhu účastníka konania na doplnenie dokazovania. V danom prípade súd prvej inštancie presne zdôvodnil z akého dôvodu nevyhovet návrhom otca na doplnenie dokazovania, s ktorým odôvodnením sa plne stotožnila. Ďalej poukázala na to, že napriek detailnému vysvetleniu nevhodnosti výsluch maloletej J. priamo na súde znalkyňou doc. Mgr. Art. D. G. W., PhD. otec opätovne trvá na jej výsluchu dúfajúc, že maloletú pred výsluchom na súde ovplyvní. Za nepravdivé označila tvrdenie otca, že súd prvej inštancie pri svojom rozhodnutí vychádzal len z diskutabilného znaleckého posudku. Súd prvej inštancie vychádzal z množstva dôkazov, ktoré sú detailne popísané v napadnutom rozsudku, na ktoré dôkazy poukázala. Otec v podanom odvolaní tiež uvádza, že na údajnú „nekvalitu“ znaleckého posudku doc. Mgr. Art. D. G. Zeleiovej, PhD. poukazujú aj vyjadrenia MUDr. E. J. a MUDr. P. U.. Je toho názoru, že MUDr. E. J. - odvodný lekár a MUDr. P. U. - psychiater, nemajú kompetenciu preskúmavať odborné závery súdneho znalca z odboru Psychológia, odvetvie Klinická psychológia dospelých, Klinická psychológia detí, a preto nepovažovala za potrebné na vyjadrenia týchto lekárov, podľa jej informácií rodinných priateľov rodiny Abdallových, ani reagovať. Otec tiež opakovane poukazuje na vyjadrenia PhDr. C. J., tento je síce súdnym znalcom, ale nie je znalcom z odvetvia Klinická psychológia detí, ale len z odvetvia Klinická psychológia dospelých a Psychológia sexuality, a preto tento znalec ani nemá kompetenciu vypracovávať znalecký posudok ohľadne starostlivosti rodičov o mal. dieťa, pretože nemá kompetenciu znalecky posudzovať maloleté dieťa a jeho vyjadrenia ohľadom maloletej J. nie sú vyjadreniami odborne spôsobilej osoby. K tvrdeniu otca, že prehratím zvukového záznamu na pojednávaní došlo k porušeniu jeho osobnostných práv uviedla, že otec na pojednávaní pred súdom prvej inštancie tento svoj telefonát maloletej kvalifikovaným spôsobom nespochybnil, nepodal v tomto smere žiadne námietky a nikdy ani netvrdil, že slová, ktoré sú zachytené v tejto nahrávke a ktoré sa nachádzajú aj v prepise tohto zvukového záznamu, ktorý tvorí súčasť súdneho spisu, sú jeho vlastnými slovami. Pokiaľ sa týka námietky otca, že sa nemohol riadne oboznámiť s rôznymi stanoviskami a vyjadreniami procesných strán a toto nemohol ani zákonný sudca uviedla, že otcovi bol obsah spisu známy, každú písomnosť si prefotil a ak by sa po obednej prestávke riadne dostavil do pojednávacej miestnosti, zistil by, že súd pred vyhlásením rozhodnutia vo veci samej detailne oboznámil obsah celého spisu čítaním. Nestotožnila sa taktiež s názorom otca, že výsluch znalkyne na pojednávaní dňa 26.04.2017 nebol konfrontovaný s inou osobou s rovnakým vzdelaním, ako má ona sama, keď zo žiadneho právneho predpisu nevyplýva takáto povinnosť. Ďalej uviedla, že otca maloletej stále považuje za prchkého, výbušného a agresívneho človeka, ktorý sa nedokáže kontrolovať, používa vulgarizmy aj pred maloletou J., dokonca aj v nemocničnom prostredí pred náročným operačným zákrokom. Absolútne ju ako matku neinformuje o podstatných otázkach týkajúcich sa maloletej. Ako jeden z posledných prípadov uviedla, že otec maloletú J. zobral v júli 2017 na dovolenku so svojimi rodičmi na Cyprus, čo maloletej zakázal mi povedať. Maloletá jej až po pár dňoch volala z tejto dovolenky, že je na Cypre, ale nesmela jej to predtým povedať. To, že otec si zablokoval jej telefónne číslo, aby sa mu nemohla dovolať, bolo v konaní jasne preukázané, aj keď otec maloletej výslovne klamal, že tomu tak nie je. Dokonca súdom ustanovená znalkyňa doc. Mgr. Art. D. G. W., PhD. túto skutočnosť potvrdila (matka priamo pred znalkyňou volala otcovi a jej telefónne číslo mal otec zablokované) a tiež zistila, že keď si otec maloletej zmenil telefónne číslo zakázal maloletej jej to oznámiť. Poukázala na to, že pred súdom prvej inštancie preukázala skutočnosť, že otec napriek tomu, že mal odobraté vodičské oprávnené za jazdu pod vplyvom alkoholu, viedol motorové vozidlo a následne bol odsúdený za prečin marenia výkonu

úradného rozhodnutia, a to rozsudkom Okresného súdu Trenčín č.k. OT/41/2013-59 zo dňa 22.07.2013 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne č.k. 2To/93/2013-74 zo dňa 24.09.2013. Správanie sa otca maloletej sa v poslednej dobe len zhoršuje, prípadov jeho nevhodného správania za posledné mesiace je skutočne množstvo. Na Okresnom súde Trenčín je vedené konanie pod sp. zn. 4T/85/2016, v ktorom konaní bola podaná obžaloba na otca maloletej pre prečin porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1 Tr. zákona a prečin nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1 písm. c/ Tr. zákona na tom skutkovom základe, že otec maloletej mal dňa 03.08.2015 cca o 17.00 hod. bez súhlasu manžela matky D. D. preskočiť 110cm vysoký plot rodinného domu v obci Q. Q. č. XXX za účelom stretnutia sa s maloletou J., pričom keď ho matka chcela zastaviť, otec maloletej so zdvihnutou rukou a vulgárnym spôsobom jej povedal, že ju zabije, následne prešiel cez záhradu a vrátil sa späť za plot rodinného domu, pričom jeho konanie u mňa matky vyvolalo značnú obavu o môj život a zdravie. Rozhodnutie o náhrade trov konania považovala za správne, keď podľa jej názoru bolo potrebné v danej veci aplikovať ust. § 55 CMP, ktoré aplikoval súd prvej inštancie v danej veci a priznal jej náhradu trov konania, vzhľadom k tomu, že je to na okolnosti danej veci spravodlivé. Rozhodnutie súdu prvej inštancie považuje za rozhodnutie v záujme maloletej J., pretože je v jej záujme, aby vyrastala v kompletnej rodine spolu s bratom E., ku ktorému má jednoznačne pozitívne súrodenecké väzby. V čase vyhradenom pre styk otca s maloletou (t.j. každý druhý týždeň) sa maloletej viac venovali rodičia otca, maloletá J. sa hrávala s upratovačkou vo firme starého otca, prespávala u prvej manželky otca a ako správne postrehol aj kolízny opatrovník maloletej, ktorý v konaní aktívne hájil záujmy maloletej J.. O maloletú J. viac bojovali a bojujú starí rodičia zo strany otca, ako samotný otec maloletej, kedy starí rodičia zo strany otca v značnej miere preberajú aj starostlivosť o maloletú. Otec maloletej rád vedie spoločenský život a aj na základe šetrenia kolízneho opatrovníka, ktorý vykonal pohovor s vedením základnej školy, ktorú maloletá navštevuje, s triednou učiteľkou maloletej, s výchovnou poradkyňou maloletej, starí rodičia dokonca vo väčšej miere vyzdvihujú maloletú zo školy, ako jej otec. Naopak v jej starostlivosti neboli zistené žiadne nedostatky, má lepšie predpoklady na starostlivosť o maloletú, čo bolo v konaní riadne preukázané. Mala teda za to, že súd prvej inštancie rozhodol v najlepšom záujme maloletej J..

4. Kolízny opatrovník v písomnom vyjadrení k odvolaniu otca navrhol napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť. Uviedol, že počas celého konania (od roku 2012 do roku 2017) hájil a aj v súčasnosti háji iba najlepší záujem dieťaťa. Počas dlhého obdobia sa dieťa podrobilo opakovane psychologickým vyšetreniam, vyšetreniam u súdnych znalcov ako i rozhovorom s kolíznym opatrovníkom. Celé konanie prebiehalo a trvá veľmi dlhý čas a ďalšie predlžovanie konania by nebolo v záujme dieťaťa. Z vykonaného dokazovania je zrejmé, že dieťa je vnášané do súdneho konania a to podrobnými informáciami, prípadne dezinformáciami, ktoré J. podáva otec, resp. jeho rodina. Je viac ako potrebné stabilizovať situáciu a prostredie maloletej J.. Ďalšie prietahy v konaní budú mať negatívny vplyv na psychiku dieťaťa. Maloletá J. je vo veku, kedy predlžovanie neistoty a nepätia, ktorého je maloletá súčasťou, môže v budúcnosti zanechať výrazné stopy na jej zdravom raste a vývoji. Domnieval sa, že ukončením konania sa atmosféra prostredia rodiny upokojí a pre maloletú J. po viac ako piatich rokoch nastane obdobie stability, istoty a pokoja. Posledný znalecký posudok, vypracovaný ako kontrolný znalecký posudok znalkyňou doc. Mgr. Art. D. G. W., PhDr. považoval za znalecký posudok objektívny. Znalkyňa pracovala s celou rodinou a podrobne posúdila aktuálny stav. Jednoznačne formulovala zistenia a závery vyšetrení, na základe ktorých dospela k celkovému záveru a k zodpovedaniu otázok, ktoré uznesením uložil znalkyni súd. So závermi tohto znaleckého posudku sa plne stotožnil. Nesúhlasil, aby dieťa bolo vypočuté priamo na súde, nakoľko pre dieťa je celá situácia traumatizujúca. Práve z dôvodu menšej traumatizácie a uvoľnenej atmosféry žiadal o vypracovanie znaleckého posudku, prípadne kontrolného znaleckého posudku. Mal za to, že vypočutie dieťaťa na súdnom pojednávaní by malo na dieťa negatívny vplyv na jeho ďalší zdrav rast a vývoj. Pokiaľ otec dieťaťa k odvolaniu doložil vyjadrenie PhDr. C. J., CSc. ako aj PhDr. R. E., PhDr., tieto z pohľadu dieťaťa považoval za neobjektívne, nakoľko ani jeden znalec, resp. psychológ nepracoval s celou rodinou.

5. Krajský súd v Trenčíne ako odvolací súd preskúmal vec podľa § 65 a § 66 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len CMP) na odvolacom pojednávaní podľa § 385 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP), doplnil dokazovanie výsluchom maloletej J., výsluchom znalkyne doc. Mgr. art. D. G. W., H.. a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o zamietnutí návrhu otca na zverenie maloletej do striedavej osobnej starostlivosti rodičov je potrebné potvrdiť vo výrokoch o úprave styku otca s maloletou J., vo výroku o náhrade trov štátu a vo výroku o náhrade trov medzi účastníkmi zmeniť k nasledovným dôvodom:

6. Predmetom odvolacieho konania bolo právne posúdenie vecnej správnosti rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým návrhu matky na zmenu úpravy styku otca s maloletou J. vyhovel a výroku, ktorým súd prvej inštancie návrh otca na zverenie maloletej J. do striedavej osobnej starostlivosti zamietol, ako aj výrokov o náhrade trov štátu a náhrade trov medzi účastníkmi konania.

7. V posudzovanej veci sa matka maloletej návrhom zo dňa 30.04.2012 domáhala zmeny úpravy styku otca s maloletou určeného rozsudkom Okresného súdu Trenčín zo dňa 09.02.2011 č.k. 12C/126/2010-143 tak, že otec je oprávnený stretávať sa s maloletou J. každý páry týždeň počínajúc nedeľou od 18.00 hod. do nasledujúcej nedele do 18.00 hod. okrem nasledujúcich dní kedy sa styk upravuje takto: Odporca je oprávnený stretávať sa s maloletou J. v každom nepárnom roku od 23.12. od 09.00 hod. do 25.12. do 09.00 hod., každý páry rok od 25.12. od 09.00 hod. do 27.12. do 09.00 hod., každý páry rok od 30.12. od 18.00 hod. do 01.01. do 18.00 hod. nasledujúceho roka, každý Veľkonočný pondelok od 11.00 hod. do nasledujúceho utorka do 18.00 hod., každý páry rok cez jaré prázdniny od nedele do 18.00 hod. do nasledujúcej nedele do 18.00 hod., v každom nepárnom roku od 01.07. od 09.00 hod. do 15.07. do 18.00 hod. a v každom nepárnom roku každý nepáry augustový týždeň od prvého dňa týždňa od 09.00 hod. do posledného dňa týždňa do 18.00 hod., v každom párom roku každý nepáry júlový týždeň od prvého dňa týždňa od 09.00 hod. do posledného dňa týždňa do 18.00 hod., v každom párom roku od 01.08. od 09.00 do 15.08. do 18.00 hod.. Svoj návrh matka odôvodnila tým, že takto upravený styk sa realizuje viac ako jeden kalendárny rok, počas ktorej doby dochádza k problémom vo výchove otca, ktoré veľmi ovplyvňuje maloletú. Otec sa vzájomným návrhom zo dňa 23.10.2014 domáhal zverenia maloletej do striedavej osobnej starostlivosti rodičov v týždenných intervaloch.

8. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku vyplýva, že súd prvej inštancie pri svojom rozhodovaní vychádzal najmä zo znaleckého posudku doc. Mgr. art. D. G. W., PhD., oprel sa aj o znalecký posudok PhDr. H. E.. Pri posúdení vhodnosti striedavej osobnej starostlivosti o maloletú súd zistil, že nie je splnená nevyhnutná podmienka pre fungovanie uvedenej formy starostlivosti rodičov o maloletú, a to bezproblémová komunikácia medzi rodičmi. Súd preto nepovažoval striedavú osobnú starostlivosť o maloletú za vhodnú formu výchovy maloletej. Pri posúdení dopadu matkou navrhovanej zmeny úpravy styku na maloletú súd prvej inštancie prihliadol na zistenia znalkyne doc. Mgr. art. D. G. W., PhD. o tom, že z hľadiska stability výchovného prostredia to bude mať pozitívny vplyv na maloletú, pretože pre emocionálnu stabilitu je dôležité, aby maloletá nadobudla vnútorný obraz, že pre otca je natoľko dôležitá, že vie využiť čas výlučne s ňou. Z posudku ďalej vyplynulo, že maloletá má tendenciu pri silnej citovej polarizácii napätia vzniknutého zo vzťahov k rodičom zamlčovať informácie alebo sa im vyhnúť, a to obranne, aby sa vyhla vnútorným rozporom a bolesti s nimi spojenými, alebo aby chránila jedného rodiča pred emočnou konfrontáciou druhého rodiča. Následne ju to trápi, lebo dokáže reflektovať morálno-spirituálne narušenie, nevie sa s tým ale emočne vysporiadať, a tým sa u nej prehľbuje pocit osamotenía. V konaní súd zistil, že rodičia ohľadne maloletej nedokážu konštruktívne komunikovať, vzájomne si neposkytujú dôležité informácie týkajúce sa maloletej, čo je zrejmé zo znaleckého posudku PhDr. H. E., z ktorého vyplynulo, že konfrontácia rodičov priniesla vzájomné obviňovanie rodičov a neschopnosť racionálneho pohovoru. Rodičia J. nedokážu konštruktívne komunikovať, ich vzájomná nedôvera, ako aj ich rôzne výchovné prístupy môžu mať špatný vplyv na zdravý vývin mal. dieťaťa. I zo znaleckého posudku doc. Mgr. art. D. G. W., PhD. vyplynulo, že u oboch rodičov dochádza k ťažkostiam vo vzájomnej komunikácii a devalvačným stratégiám. Rodičia maloletej nekooperujú, ich vzájomná komunikácia je agujúcu-reaktívna. Súd zistil problémy aj pri odovzdávaní maloletej, ktoré podľa matky prebieha tak, že otec matku maloletej ani nepozdraví, sedí v aute, čo podľa názoru súdu negatívne vplyva na zdravý vývin maloletej. Takúto úvahu súdu potvrdila aj znalkyňa Doc. Mgr. ART D. G. W. PhD., ktorá uviedla, že z hľadiska dlhodobého napríklad ohľadne situácie odovzdávania maloletej otcom matke, keď rodičia spolu nekomunikujú, otec z auta ani nevystúpi, maloletá reaguje tak, že sa emočne zablokuje a racionálne si to spracováva, že to je váš problém a je mi ľúto, že som tam ja, ale z hľadiska dlhodobého to nemusí zvládať. Takto to bolo v konaní zistené, a to psychosomatickými problémami maloletej, ktoré zjavne kopírovali komplikovaný vzťah rodičov a konkrétne situácie medzi rodičmi, a to, že ide do fázy, kedy sa stará o emócie rodičov, čo môže pre maloletú priniesť to, že si neužíva svoje detstvo a v budúcnosti to môže u nej viesť až k depresiám z dôvodu nespracovania pocitu viny. Podľa znalkyne je pre maloletú dôležitá emočná prítomnosť, keď bude vidieť to, že rodičia sa pozdravia, že sa k sebe úctivo správajú. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že rodičia sa nevedia dohodnúť na bežných a ani podstatných veciach týkajúcich sa maloletej, napr. ohľadne nástupu maloletej do ZŠ. Vzhľadom na závery znalkyne o tom, že maloletá má náklonnosť skresľovať skutočnosti a klamať, resp. snivo si vymýšľať a zavádzať,

štylizovať sa; pri tendencii maloletej, skresľovať odpovede na otázky týkajúce sa súčasnej situácie alebo sa im vyhnúť, nie je úplne možné získať informácie od maloletej ohľadne zverenia priamo.

9. Podľa § 26 Zákona o rodine, ak sa zmenia pomery, súd môže aj bez návrhu zmeniť rozhodnutie o výkone rodičovských práv a povinností alebo dohodu o výkone rodičovských práv a povinností.

10. V zmysle § 28 ods. 1 a 2 Zákona o rodine rodičovské práva a povinnosti v celom ich rozsahu majú v zásade obaja rodičia.

11. V čl. 18 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa je zakotvená zásada, že obaja rodičia majú spoločnú zodpovednosť za výchovu a vývoj dieťaťa.

12. V zmysle čl. 41 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky starostlivosť o deti a ich výchova je právnom rodičov; deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť.

13. Podľa čl. 3 Dohovoru o právach dieťaťa záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí.

14. Podľa § 43 ods. 1 Zákona o rodine (obdobne čl. 12 Dohovoru o právach dieťaťa) maloleté dieťa, ktoré je schopné s ohľadom na svoj vek a rozumovú vyspelosť vyjadriť samostatne svoj názor, má právo vyjadrovať ho slobodne vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. V konaniach, v ktorých sa rozhoduje o veciach týkajúcich sa maloletého dieťaťa, má maloleté dieťa právo byť vypočuté. Názoru maloletého dieťaťa musí byť venovaná náležitá pozornosť zodpovedajúca jeho veku a rozumovej vyspelosti.

15. Podľa § 38 CMP, ak je účastníkom maloletý, ktorý je schopný vyjadriť samostatne svoj názor, súd na jeho názor prihliadne. Názor maloletého zisťuje súd spôsobom zodpovedajúcim jeho veku a vyspelosti. Podľa povahy veci zisťuje súd názor maloletého bez prítomnosti iných osôb. Rovnako platí i § 116 CMP, podľa ktorého, ak sa to neprieči účelu konania, súd je povinný informovať o prebiehajúcim konaní maloletého, ktorý je s prihliadnutím na rozumovú a vôľovú vyspelosť schopný pochopiť jeho význam, a objasniť mu dôsledky súdneho rozhodnutia vo veci.

16. Podľa § 35 CMP súd je povinný zistiť skutočný stav veci.

17. Z horecitovaných zákonných ustanovení vyplýva, že aj rodič, ktorému dieťa nebolo zverené do starostlivosti má právo v primeranom rozsahu podieľať sa na výchove dieťaťa, v starostlivosti oň i na budovaní citových a rodinných väzieb, je a stále zostáva rodičom so všetkými právami a povinnosťami z tohto vzťahu vyplývajúcimi. Realizuje sa to prostredníctvom styku tohto rodiča s dieťaťom. Je pritom treba mať na zreteli, že akákoľvek deformácia vzťahu rodiča a dieťa v dôsledku odcudzenia sa neskôr len ťažko napráva. Zákon pritom vo vyššie citovaných ustanoveniach uprednostňuje dohodu rodičov o styku s maloletým dieťaťom a iba ak sa rodičia nedohodnú, upraví styk autoritatívne súd. Pri rozhodovaní o rozsahu styku je dôležité zvážiť okolnosti tak na strane maloletého dieťaťa ako jeho vek, zdravotný stav, vzťah k rodičovi, ktorý ho nemá v starostlivosti, doterajší spôsob a rozsah styku, denný režim, ako aj okolnosti na strane rodičov ako ich vzájomný vzťah, ich časové a ekonomické možnosti, rodinné pomery, vzdialenosť medzi bydliskom dieťaťa a rodiča, spoje a podobne. Prvoradý je tu predovšetkým záujem dieťaťa, ktorý pritom treba chápať čo najextenzívnejšie. V záujme dieťaťa je predovšetkým to, aby vyrastalo v atmosfére šťastia, lásky, porozumenia, stability, tolerancie a harmónie, aby jeho vývoj a výchova smerovala k pozitívnemu rozvoju jeho osobnosti, nadania a rozumových a fyzických schopností, mravnému, duchovnému a sociálnemu rozvoju a aby boli rešpektované jeho práva.

18. Je pritom v záujme dieťaťa, aby udržovalo rodinné väzky s odlúčeným rodičom a aby nebolo odtrhnuté od svojich koreňov, pričom dieťa má právo na to, aby dostalo príležitosť rozvíjať svoj vzťah ku každému z rodičov a prejaviť svoje city slobodne bez akéhokoľvek vonkajšieho tlaku zo strany druhého rodiča. Vždy však treba ako už bolo vyššie uvedené mať na zreteli, že záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí.

19. V danej veci bolo jednoznačne preukázané, že maloletá J. má dobrý vzťah k obidvom rodičom. Styk otca s maloletou upravený v rozvodovom konaní prebieha v takom rozsahu už od roku 2011, kedy mala maloletá J. 5,5 roka. Z výpovedí rodičov vyplýva rozdielny náhľad na takto realizovaný styk otca s

maloletou. Matka vo výpovedi zdôrazňovala dvojkoľajnosť výchovy zo strany otca, otec nedostatky vo výchove maloletej popieral. Maloletá J. má v súčasnosti 12 rokov. Z vykonaných dôkazov neboli zistené žiadne skutočnosti, pre ktoré by malo dôjsť k zmene doterajšej úpravy styku otca s maloletou. Toto zistenie bolo podporené aj doplnením dokazovaním, ktoré vykonal odvolací súd a to výsluch maloletej J. za účasti znalkyne a výsluch znalkyne doc. Mgr. art. D. G. W., H... Odvolací súd v danej veci zohľadnil tú skutočnosť, že v konaní nie je možné rozhodnúť vzhľadom na dĺžku tohto konania len na základe výsledkov doterajšieho konania, ale je potrebné zohľadniť vôľu maloletej J., ktorá je vo veku 12 rokov a preto venoval náležitú pozornosť názoru samotného maloletého dieťaťa, ktorý bol získaný pri výsluchu maloletej na pojednávaní dňa 13.09.2018. Dieťa sa vzhľadom na svoj vek jednoznačne vyjadrilo o svojej vlastnej predstave o starostlivosti zo strany rodičov. P. vníma nekomunikáciu u rodičov, ktorá u nej zároveň vytvára obavu v tom smere, že v prípade zmeny styku s otcom bude stále len s maminou. Maloletá ďalej pred odvolacím súdom uviedla, že v súčasnosti je od nedele do nedele týždeň s tatinom a týždeň od nedele do nedele s maminou a chce, aby to tak zostalo. Ako malá bývala v byte, kde teraz býva s tatinom, je tam spokojná, cíti sa tam dobre, má tam kamarátov z angličtiny, aj z tábora. Navštevuje hodiny angličtiny každú stredu od 16.00 hod. do 18.00 hod. v Trenčíne. Ma angličtinu keď je u maminy chodí z Q. Q. autobusom, potom príde mamina pre ňu a keď je u tatina, tak ju na angličtinu aj z angličtiny vozí tatino. V súčasnosti navštevuje 6. ročník Základnej školy v Q. Q. v škole sa jej darí, učí sa výborne. K svojmu bratovi E. má dobrý vzťah, taktiež má dobrý, rovnocenný vzťah k starým rodičom z oboch strán rodičov. S maminým manželom D. má celkom dobrý vzťah. Ďalej uviedla, že rovnako ľúbi maminu aj tatina, chce byť s každým po týždni a nielen cez víkendy. Pokiaľ bola s tatinom len cez víkendy, to bola malá, toto si už nepamätá, ale určite by to tak nechcela. Aj keď jej mamina povedala, že by mohla byť u tatina viac ako každý druhý víkend, že jej to dovolí, alebo niekedy v stredu na pár hodín, nevie, či jej to má veriť. Sama nevie, či jej rodičia klamú, myslí si však, že v minulosti, keď mamina hovorila, že mala peniaze na účte a tatino ich minul ako gambler, že nehovorila pravdu, pretože keď sa pýtala tatina, tak jej to vyvrátil. Ona verí tatinovi, pretože, ak by to hral, tak by to trvalo aj teraz. Tiež uviedla, že tatino sa o ňu stará, len v piatok chodí hrať šípky, ona je vtedy u babky, tatino pre ňu príde okolo 21.00 hod.. Inak je stále s tatinom, spáva na Juhu, len niekedy, keď ide sestrenica spať k babke od tatina, tak ide aj ona. Tento rok bola cez prázdniny s maminou v Bulharsku, s tatinom na dovolenke tento rok nebola, lebo vo firme bolo toho veľa, inak viac chodí na výlety s tatinom, bola v Paríži, Chorvátsku, Taliansku a na Cypre.

20. Maloletá Samira pri výsluchu pôsobila absolútne spontánnym dojmom, správala sa priateľsky, bola schopná sa dostatočne vyjadrovať o svojej situácii ohľadne styku s otcom, ohľadne vzťahov aj v širšej rodine. Z jej výpovede nebolo cítiť ovplyvňovanie zo strany otca.

21. Odvolací súd opätovne poukazuje, že v konaní bolo preukázané (šetreniami kolízneho opatrovníka, znaleckými posudkami), že maloletá má blízky vzťah k obidvom rodičom, sama na odvolacom pojednávaní uviedla, že rovnako ľúbi maminu aj tatina a chce byť s nimi v takom rozsahu ako doteraz. Znalkyňa na odvolacom pojednávaní uviedla, že maloletá bola emočne spracovaná a vlastne sa už naučila žiť s tým, čo má bežne používať, ide aj vlastne o nevedomú zámenu pravdy, už to má v sebe zosobnené, čo môže viesť k deštrukcii v jej vývine a preto potrebuje stabilné výchovné prostredie. Je potrebné apelovať na rodičov, aby svojím prístupom a správaním k nej jej takúto možnosť vytvorili. Znalkyňa tiež na odvolacom pojednávaní uviedla, že pri zúženom styku otca s maloletou J. tak, ako je upravený v napadnutom rozsudku v porovnaní s predchádzajúcou úpravou styku sa vlastne nič nezmení, mali by sa zmeniť rodičia.

22. V zmysle č. 3 ods. 1 Dohovoru záujem dieťaťa stojí nad všetkými inými záujmami, vrátane záujmu rodiča. V konaniach, kde sa rozhoduje o výkone rodičovských práv a povinností, konať v záujme dieťaťa znamená brať do úvahy, najmä napĺňanie jeho potrieb, istoty, spokojnosti, bezpečie vyplývajúce z citových väzieb a vzťahu dieťaťa k obom rodičom. Opätovne je potrebné upriamiť pozornosť na to, že vo všetkých veciach týkajúcich sa maloletých detí je prvoradý ich záujem. Maloletá J. vo veku 12 rokov si zúžený styk s otcom v rozsahu uvedenom v napadnutom rozsudku v porovnaní s poslednou úpravou styku (v roku 2011) neželá. Samotná znalkyňa vo svojej výpovedi potvrdila, že v prípade obmedzenia styku otca s maloletou J. v rozsahu uvedenom v napadnutom rozsudku sa nezabráni emočnej manipulácii dieťaťa. Rozhodnutie súdu musí byť odrazom skutočného stavu, ktorý je v konečnom dôsledku poznačený komplikovanou situáciou v rodine, ktorej príčinou je v prvom rade vzťah medzi rodičmi. Zlepšenie vzťahu medzi rodičmi by nepochybne prispelo k riešeniu situácie a bolo nepochybne v záujme maloletej J.. Maloletá J. nepochybne v konaní vyjadrila vôľu, aby styk s otcom sa realizoval ako bol upravený v poslednej úprave styku otca s maloletou. Nemenej dôležito

skutočnosťou je, že takto sa už styk realizuje od veku 5,5 roka maloletej. Každý rodič by si mal byť vedomý toho, že prioritou záujmu dieťaťa platí okrem iného preto, že dôsledky ignorovania záujmu dieťaťa sa v jeho sfére (v jeho živote, či už v súčasnosti alebo budúcnosti) prejavujú intenzívnejšie negatívne, ako v živote rodiča ako človeka dospelého, nakoľko dieťa totiž nie je „hotová“ silná osobnosť, nie je schopné sa s uvedenou situáciou vysporiadať, takže často si nesie psychické traumy po celý život. Kontinuita výchovného prostredia a vyslovený názor maloletej J. sú rozhodujúcimi faktormi, ktoré viedli odvolací súd k záveru, že je dôvodné napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o úprave styku otca s maloletou J. zmeniť.

23. Pokiaľ rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o zamietnutí návrhu otca na zverenie do striedavej osobnej starostlivosti, odvolací súd má za to, že v tejto časti je potrebné napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdiť, nakoľko v konaní neboli zistené zákonné predpoklady pre nariadenie striedavej osobnej starostlivosti, najmä pre konfliktné vzťahy rodičov maloletej.

24. Z týchto dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o zamietnutí návrhu otca na zverenie maloletej do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil.

25. Vo výroku o úprave styku otca s maloletou J. napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 388 CSP zmenil tak, že návrh matky na zmenu úpravy styku zamietol.

26. Predmetom preskúmania odvolacím súdom bol ďalej výrok o náhrade trov štátu a náhrade trov konania medzi účastníkmi konania.

27. Súd prvej inštancie pri rozhodovaní o náhrade trov konania štátu konštatoval, že v predchádzajúcej právnej úprave v zmysle § 148 odsek 1 O.s.p. mal štát právo na náhradu trov konania, ktoré platil. Novou právnou úpravou zákonodarca zrejme z dôvodov hospodárnosti konania však stanovil, že ak strana v lehote určenej súdom nezloží preddavok na znalecké dokazovanie, súd navrhnutý dôkaz nevykoná. Nakoľko však predmetné konanie bolo začaté pred účinnosťou nových právnych predpisov (CSP a CMP), v zmysle ktorých súd aj postupoval pri ustanovení znalca v predmetnom konaní (bez obligatórnej povinnosti strán zložiť preddavok), súd pri náhrade trov konania štátu analogicky postupoval podľa § 259 CSP, podľa ktorého, ak pri dokazovaní vznikne povinnosť, ktorá je spojená s výdavkami inej osoby (teda aj štátu), má táto osoba (štát) tie isté práva a povinnosti pri ich uplatnení ako svedok. V danej veci v súvislosti s nariadením znaleckého dokazovania vznikli štátu trovy za úhradu znaleckej odmeny vo výške 700,44 eur, ktoré boli vyplatené z rozpočtových prostriedkov. Náhradu týchto trov súd uložil zaplatiť otcovi maloletej, nakoľko to považoval za spravodlivé podľa § 55 CMP, vzhľadom na skutočnosť, že matka v konaní poukazovala na závažné nedostatky zo strany otca pri výchove maloletej, ktoré otec v konaní popieral alebo bagatelizoval, preto bolo v konaní nevyhnutné nariadenie znaleckého dokazovania za účelom objektívneho posúdenia problémov pri výchove maloletej. Navyše sa takýmto dokazovaním preukázala dôvodnosť návrhu matky na zmenu úpravy styku otca s maloletou a záujem maloletej na takejto zmene.

28. Odvolací súd vychádzajúc z koncepcie Civilného mimosporového poriadku je zrejmé, že úmyslom zákonodarca bolo v mimosporových konaniach upraviť tie inštitúty, ktoré vykazujú určité odlišnosti v porovnaní so sporovým konaním a v ktorých je aplikácia Civilného sporového poriadku vylúčená. Znamená to, že CMP obsahuje ustanovenia, ktoré sa odchyľujú od všeobecnej právnej úpravy CSP, pričom sa jedná aj o úpravu náhrady trov v mimosporových konaniach. V mimosporových konaniach platí vyšetrovací zásada vyplývajúca z § 35 a § 36 CMP, preto CMP v ust. § 57 počítá s možnosťou vzniku trov konania štátu, ktoré vzniknú v súvislosti s dokazovaním, o ktorých povinnosti nahradiť ich štátu súd rozhoduje z úradnej činnosti na rozdiel od nároku účastníkov na náhradu trov konania, kedy zásadne rozhoduje len na návrh. Nakoľko CMP neobsahuje žiadne ďalšie ustanovenie o rozhodovaní súdu o náhrade trov konania štátu na rozdiel od predchádzajúcej úpravy vyplývajúcej z O.s.p. (§ 148), je potrebné v súlade s čl. 3 ods. 1 Základných princípov CMP i na náhradu trov štátu, ktoré platil v konaní aplikovať osobitné ustanovenia CMP upravujúce trovy konania, ktoré sú čo do obsahu a účelu najbližšie posudzovanej právnej veci. Štát nemá právo na náhradu trov konania, ktoré platil len v prípade, ak zákon výslovne ustanovuje, že trovy dôkazov platí štát (napríklad ust. § 251 ods. 1 CMP), alebo tak rozhodne súd na základe zistenia, že účastník alebo účastníci spĺňajú podmienky na oslobodenie od súdnych poplatkov (§ 49 ods. 2 CMP). Vzhľadom na charakter mimosporových konaní, kde nie je možné hovoriť o úspechu alebo neúspechu niektorého z účastníkov konania je potrebné trovy dokazovania, ktoré platil

štát považovať za spoločné trovy účastníkov konania, ktoré majú platiť podľa pomeru účasti na veci a na konaní (§ 49 ods. 3 CMP), ktorý pomer v konaní starostlivosti súdu o mal. dieťa je medzi rodičmi rovnaký, teda v pomere jednej polovice. Je zrejmé, že z dôvodu nesúlady rodičov otázke starostlivosti o maloletú bolo v záujme maloletej potrebné znalecké dokazovanie. Vzhľadom k tomu, že rodičia nespĺňajú predpoklady pre oslobodenie od platenia súdnych poplatkov, odvolací súd uložil obom rodičom povinnosť nahradiť trovy štátu konania v pomere jednej polovice, ktoré spočívajú vo vyplatenom znalečnom vo výške 700,44 eur z rozpočtových prostriedkov súdu, a to každému z rodičov po 350,22 eur.

29. O náhrade trov konania medzi účastníkmi konania rozhodol odvolací súd podľa § 52 CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak. Podľa názoru odvolacieho súdu v danej veci neprichádzala do úvahy aplikácia ustanovení týkajúcich sa náhrady trov konania v zmysle ustanovení § 53 až § 55 CMP.

30. Z týchto dôvodov odvolací súd podľa § 388 CSP zmenil výroky napadnutého rozsudku o trovách štátu a náhrade trov konania medzi účastníkmi tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku.

31. Podľa § 258 ods. 2 v spojení s § 262 ods. 2 CSP odvolací súd priznal znalkyni doc. Mgr. Art. D. G. W. nárok na znalečné v súvislosti s jej výsluchom na odvolacom pojednávaní dňa 13.09.2018. O výške tejto náhrady rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozhodnutia samostatným uznesením, ktoré vydá vyšší súdny úradník podľa § 262 ods. 2 CSP.

32. Odvolací súd zároveň uložil súdu prvej inštancie začať konanie bez návrhu (§CMP) o výchovnom opatrení podľa § 37 Zákona o rodine. Z dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie a doplneného na odvolacom pojednávaní jednoznačne vyplynulo, že medzi rodičmi sú vážne narušené vzťahy, viazne medzi nimi rodičovská komunikácia, nevedia sa dohodnúť na rovnakom výchovnom prístupe k dieťaťu, aby dodržali nevyhnutnú podmienku kontinuity výchovného prostredia dieťaťa. Z týchto dôvodov je potrebné rozhodnúť o povinnosti rodičov maloletého dieťaťa podrobiť sa výchovnému opatreniu podľa § 37 Zákona o rodine.

33. Toto rozhodnutie prijal senát krajského súdu jednomyselne.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Rozhodnutie o peňažnej povinnosti vo vzťahu k maloletému možno vykonať cestou exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok).